بەدەر لە ریفراندۆم و سەربەخۆیی، ئەڵتەرناتیڤی تۆ چیە ؟... عیماد عەلی

راستە پرسی سەربەخۆیی زۆر دواکەوتووە و، هەلی زۆرتر لەبەردەستامندا بوو، لەدەست دەرچوو، نەمانقۆستەوە، بەلێ حزبەکانی دەسەڵات نەك زەمینەسازیان نەکرد بۆ ئەم پرسە گەورەیە و، بەڵکو بەخۆیان عیراقیان بنیاتنایەوە و خەڵکیان ناچار کرد دەنگ بۆ دەستورێك بدەن کە دواچارەسەر فیدراڵی بێت لەچوارچێوەی عیراقدا، بەلی باش دەزانین ئەگەر بشت بە عیراق و وڵاتانی دەوروبەریش ببەستین چاومان بە سەربەخۆیی ناکەوێت، بەڵێ ناتەبایی و ناکۆکی نێوخۆیی لە لوتکەدایە و حزبەکان هەر یەکەو لە ئاوازێك دەخوێنێت، بەڵی جەمسەرەکانی ناوچەکە بە گشتی و راستەوخۆ کاری نێگەتیڤ لەسەر ئەم پرسە دەکەن، کە بۆ ریفراندۆم ئەو هەڵوێستە توندەیان هەیە کە دەیزانین بۆ جاردانی سەربەخۆیی هاردەبن، بەڵێ هەڵوێستی وڵاتانی جیهان بەگشتی لە ئاست پرسێکی چارەنوسسازی وەك سەربەخۆیی دڵخۆشکەر نیە، بەڵی ئەگەر پارتی دیموکراتی کوردستان هەستی بەم قەیرانە گەورە نێوخۆییەی کاردەستی خۆی و حزبەکانی تر نەکردایە کە کاریگەری لەسەر حزبەکە و سەرکردەکانی و دوارۆژیان دەکات و لەهەموو بوارەکاندا ئاستیان بەرەو لاوازی دەبات، دەستیان بۆ مەسەلەیەکی گرنگ و چارەنوسسازی ئاوها نەدەبرد، ئەمەو چەندین بەڵی تر کە وا دەکات سەرمان سورەدمێنێت لە دەستبردنی پارتی و دەستپێشخەری بۆ ریفراندۆم وەك ئامرازێك، هەرچەند بۆ قوتارکردنی حزبەکەشی بێت و، لەدواجاردا نازانین، ئایا بە پیادەکردنی ریفراندۆم کە بارودۆخە حزبیەکەی راست بکاتەوە پرسی سەربەخۆیی دیزەبەدرخونە دەکات یان نا .

سەرەرای ئەو هەموو ترس و گومان و نالەباریەی کە هەموو دڵسۆزێك بیری لێدەکاتەوە، بەڵام ؛ تۆیەك بەم دەسەڵاتەوە و بەم ململانێ سەختەی کە دوور لە خەتی سوور و بنەما سەرەکیەکانی کوردستان بەرپات کردووە و جگە لە رووکردنە نشێوی سیاسی و پاشەکشە، ئەگەر ریفراندۆمیش نەکرێت هیچ شتێکی ترمان دەست دەکەوێت، تۆیەك جگە لە بەرامبەر ریفراندۆم و سەربەخۆیی و جگە لە مانەوە لەسەر دۆزێك کە جگە لە گەرانەوە بۆ باوەشی عیراقێك بەدەست حزب گەلێکی دینی مەزهەبیەوە حوکم دەکرێت و، باش دەزانین کە تا ئێستا چۆن

مامەڵەمان لەگەڵدا دەکەن، جگە لە ملکەچبوی وڵاتانی دەوروبەر و پاراستنی بەرژەوەندی ئەوان پێش گەلەکەی، بەو شێوەیە دەردەکەوێت، کە ئەوە مامەڵەکەیەتی لە گەڵ کورد و ئامانج و خواستەکانی، بەڵێ لە شکستهێنانی ریفراندۆم پرسەکە خراپترمان دەست ناکەوێت، بەڵێ جگە لەم جگانە و جگە لە ماڵویرانیەکی تر چیمان بۆ دەکرێت و تێش کاکەبراهەر دژی تاکە رێگەیەکی سەرکیشانەی بۆ ئەڵتەرناتیڤ دەوەستیتەوە .

ئەگەر تۆیەك لە بیرکردنەوەی سەر ئەم زەمینەیەدا بیت و هەندێك پرسیار لە ئەنتی ریفرادنۆمەکان بکەیت وەڵامیان چی دەبێت، لەوانە :

1-ئەڵتەرناتیڤی باشترت پێیە کە وەزعەکەمان چارەسەر بکات بە مەرجێك گەرانەوە نەبێت بۆ ژێر دەستەیی و کەوتنەوە چاڵی چەندساڵی زوڵم و زۆرداری ناوەند و وڵاتانی داگیرکەر ؟

2-ئەگەر ریفراندۆم نەکرێت بەم سەرکردایەتی و حزبانەوە چارەسەری ناکۆکیەکان دەکرێت و دەستبەرداری بەرژەوەندیە تەسکەکانیان دەبنەوە، یان لە ئاست کێبرکی و رکابەری و ململانێی عیراقی دوای داعش وقورسی هاوکێشەکان و لەبەر رەحمەتی زەبری وڵاتانی نەیاری ناوچەکە دەبین، یان لە حاڵەتی ئاشتی و ئاسایی عیراق وەزعمان خراپتر نابێت و تەنانەت رۆژ لەدوای رۆژ لە مافە بەدەستهاتووەکانمان کەمتر نابێتەوە، تا رادەی ئەگەری بەکارهێنانی هیرشی سەربازی .

3- وەزعی ناوچە دابراوەکان بەم شێوەیە و خراپتریش ناکەونەوە ، لە حاڵەتێکدا ئێمە دەزانین ئەم چەند ساڵە عیراق گیرۆدەی شەرو ناکۆکیە و هیچ کارێکی بە دەستورەکەی نەکردووە لەوبارەوە، ئەی عیراقی پاش داعش و جێگیربونی وەزعە سیاسیە سەربازیەکەی و هەڵوێستی ئێمەی لاواز لەو کاتەدا چیمان پی دەکرێت، چیمان بەدەست دێت لەو ناوچانە، بەڵام بە بونی با وادانێین تەنها کارتێکی ریفراندۆم و ئیدعای سەربەخۆیی، باری ئەو ناوچانە باشتر نابن، ئەگەر تەنانەت نەکەونە سەر هەرێم یان وڵاتی کوردستانی سەربەخۆ و وەزعی هەرێم لە بەهێزیدا نامێنێتەوە ؟

4- بەڵێ ئێمە نازانین کە لەم کاتەدا تەنها ئەم سەرکیشیە تاکە رێگایە بۆ خۆ رزگارکردن لە سەرجەم تەگەرە و و بەربەستە سەختەکانی بەردەم رێرەوی ژیانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیری گەلی کوردستان، یان تەنها بۆ تەکتیك بەکاری دێنین ؟

5- باسی یاسا و جێبەجێکردنی لە عیراقدا ناکرێت، لەبەر ئەوەی تا

ئێستا چەندین یاسا پێشێلکراوە و تەنانەت یاسا بنەرەتیەکان بۆ تێپەراندن بۆ ڕۆژێك بەجێهیڵراوە کە لە وەزعی بەهێزی ناوەندەوە تێپەڕێنرێت و دەستی تۆش لە بنی هەمبانەکەوە دەردەکرێت و هەم لە عەلی دەبیتەوە و هەمیش لە وەلی، لەو کاتەدا تۆ چیت لەدەست دێت ؟

6- سەرەرای دواکەوتنی ریفراندۆم و جاردانی سەربەخۆیی و نەبونی زەمینە سازی پێویست، ئایا پیادەکردنی لە نەکردنی باشتر نیە ؟

7- سەرکردایەتیەك کە نەتوانێت هەرێمێك ببات بەرێوە و لەوەزعێکی دڵەراوکێی بەردەوامدا بێت یان سنورمان هەبێت و قۆناغێکمان بریبێت بۆ شتی باشتر و هەوڵی جدیتری نێوخۆیی، دوور لە ترسی دەستێوەردانی دەرەکی ؟

8- پرسیارێکی زۆر گرنگتر؛ ئایا باوی دەوڵەت نەماوە، یان عیراق گەیشتۆتە ئاستێك کە تۆ بەبێ دەوڵەت تەنانەت لە ماوەیەکی دوورو درێژی چەندین ساڵەی تردا تۆ وەك هاوڵاتی پلە یەك تەماشا بکرێیت و هەمیشە نەتەوەی بن دەست نەبیت ؟

لەم مشتومر و کەین و بەینەدا هیچ وەڵامێکت دەست ناکەوێت کە واقعی بێت و دووربێت لە پشتخانی کاری حزبی تەسك و هەندێك بۆچونی مەرحەلی و لە چوارچێوەی عەقلەیتێکی وابەستەی بیرو بۆچونێکی کورت مەوداو دوور لە ستراتیجیەتی نەتەوەیی و نیشتمانی و خوێندنەوەی ناوچەکە و وەزعی سیاسی بە فکرێکی تیۆری دوور لە واقیع و خەسڵەتی میلەت و سەرکردایەتی و بە نەخوێندنەوەی بیری خەڵك و ئاستی ڕۆشنبیریان و بە بیرێکی نوخبەویانەی تا رادەیەکی زۆر ئایدیالی نەبێت هیچ تری بەسەرەوە نیە، ئەمەش لە کەشێکی بارگاوی بە ململانێی دواکەوتوانەی حزبگەرایی و کەسگەرایی و لە فەزایەك کە هیچ ئەڵتەرناتیڤێکی دروستت لە جێگای ریفرندۆمت پێ نەبێت سەرەرای کەموکورتیەکانی، ئەی تەنها بۆچونەکانت لەسەر قەدەر بنیات دنێیت کاکە برا . بەڵێ تا ئێوارە مشتومر بکە و ئەڵتەرناتیڤی باشترت پێ نەبێت بایی تورێك ئەرزشی نابێت و لێتی ناکرن جگە لەوانەی کوێرانە دوات کەوتوون .

بە کورتیەکەی؛ پارتی سەرکێشیەك دەکات و بەم رەفتارەی دەیەوێت خۆی قوتار بکات، بەڵام ئەم قورساییەی خۆی وای کردووە کە بە هەر دەرئەنجامێك لە پرسەدا دەربچێت کاریگەریی راستەوخۆی لەسەر سەرجەم گەلی کوردستان دەبێت و بە شکست و سەرکەوتن بە راستەخۆ لەسەر نەتەوەکەمان دەکەوێت، بۆیە بە نەبوونی ئەڵتەرناتیڤێکی باشتر و واقعی کە پارتی و سەرکردایەتیەکەی ناچار بکات هەڵیبژێرن، ئەوا دژایەتی ریفراندۆم و سەربەخۆیی دەتخاتە خانەی نەیاران و تەنانەت دوژمنانیشەوە .